

сенімді | надежное
сақтандыру | страхование

"МҰНАЙ САҚТАНДЫРУ КОМПАНИЯСЫ" АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

**ТАСЫМАЛДАУШЫНЫҢ
ЖОЛАУШЫЛАР АЛДЫНДАҒЫ
АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ
ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ МІНДЕТТІ
САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕР**

"Мұнай сақтандыру компаниясы" Акционерлік Қоғамының

Директорлар Кеңесі Бекіткен

2026 жылғы «23» шілдедегі № 02-01/15 хаттама

2026 жылғы «23» шілдеден бастап күшіне енеді

Семей қ.

МАЗМҰНЫ:

1.	ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2.	САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ	4
3.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ	4
4.	САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ	4
5.	ФРАНШИЗА.....	4
6.	САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ	4
7.	САҚТАНДЫРУ АУМАҒЫ	6
8.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ.....	6
9.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ.....	6
10.	ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ, ЖӘБІРЛЕНУШІНІҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ	7
11.	САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН МЕРЗІМІНЕН БҰРЫН ТОҚТАТУ	9
12.	САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ	10
13.	САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ.....	11
14.	САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ	13
15.	ЗИЯН КЕЛТІРГЕН АДАМҒА КЕРІ ТАЛАП ҚОЮ ҚҰҚЫҒЫ	13
16.	ФОРС-МАЖОР	14
17.	ДАУЛАРДЫ ШЕШУ	14

1.	ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР
1.1.	"Мұнай сақтандыру компаниясы" АҚ (бұдан әрі – "Сақтандырушы") "тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы" 2003 жылғы 1 шілдедегі № 444 - II Қазақстан Республикасының Заңы және осы тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру Ережелері негізінде Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес (бұдан әрі – "Ережелер") тасымалдаушылармен, бұдан әрі- "Сақтанушылармен" тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық – құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - "Сақтандыру шарты") жасасады. Сақтандырушы мен Сақтанушы мәтін бойынша "Тараптар", ал жеке-жеке "Тарап" деп аталады.
1.2.	Сақтанушының немесе оның өкілінің сақтандыру Шартындағы қолы оның сақтандыру Ережелері мен Шартының талаптарымен толық келісімін растау болып табылады.
1.3.	<i>Ережелерде қолданылатын негізгі терминдер мен ұғымдар:</i>
1.3.1.	<i>Пайда алушы</i> -осы Заңға сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға;
1.3.2.	<i>тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігі</i> -тасымалдаушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндеті;
1.3.3.	<i>Сақтандырылушы</i> -өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға;
1.3.4.	<i>жолаушы</i> -тасымалдаушымен ауызша немесе жазбаша нысанда тасымалдау шартын жасасқан жеке тұлға;
1.3.5.	<i>жолаушының мүлкі-жолаушының</i> жүгі және жолаушы өзімен бірге тасымалдайтын қол жүгі, тасымалдау кезінде зиян келтіргені үшін тасымалдаушы жауап береді;
1.3.6.	<i>тасымалдаушы</i> -қалалық рельстік көлікті қоса алғанда, теміржол, теңіз, ішкі су, әуе, автомобиль көлік құралын меншік құқығында немесе өзге де заңды негіздерде иеленетін және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жолаушылар мен олардың мүлкін ақыға немесе жалдау бойынша тасымалдауды жүзеге асыратын жеке немесе заңды тұлға;
1.3.7.	<i>Жәбірленуші</i> - жәбірленуші-тасымалдауды жүзеге асыру кезінде өміріне, денсаулығына және (немесе) мүлкіне зиян келтірілген жолаушы;
1.3.8.	<i>Сақтанушы</i> -сақтандырушымен сақтандыру шартын жасасқан тұлға. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бір мезгілде сақтандырылушы болып табылады;
1.3.9.	<i>сақтандыру сыйлықақысы</i> - сақтанушы сақтандырушыға сақтандыру шартында айқындалған мөлшерде сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемелерін соңғы қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасы;
1.3.10.	<i>сақтандыру сомасы</i> -сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы;
1.3.11.	<i>сақтандыру төлемі</i> -сақтандырушы сақтанушыға (пайда алушыға) сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасы шегінде төлейтін ақша сомасы;
1.3.12.	<i>сақтандыру жағдайы</i> -сақтандыру шарты басталған кезде сақтандыру төлемін жүзеге асыруды көздейтін оқиға;
1.3.13.	<i>сақтандыру омбудсманы</i> – өз қызметінде "сақтандыру қызметі туралы"Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес сақтандыру нарығына қатысушылар арасындағы келіспеушіліктерді реттеуді жүзеге асыратын тәуелсіз жеке тұлға;
1.3.14.	<i>Сақтандырушы</i> -Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен Қазақстан Республикасының аумағында сақтандыру қызметін жүзеге асыру құқығына лицензия алған, сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтанушыға немесе пайдасына шарт жасалған өзге тұлғаға (пайда алушыға) шартта айқындалған сома (сақтандыру сомасы)шегінде сақтандыру төлемін жүргізуге міндетті заңды тұлға;
1.3.15.	<i>фрانشиза</i> -сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату.

- 1.4. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандырудың мақсаты сақтандыру төлемдерін жүзеге асыру арқылы жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың мүлдіктік мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету болып табылады.
- 1.5. Жолаушыларды және олардың мүлкін теміржол, теңіз, ішкі су, әуе, автомобиль және қалалық рельс көліктерінде тасымалдауды жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының резидент-тасымалдаушыларының азаматтық - құқықтық жауапкершілігі міндетті сақтандыруға жатады.
- 1.6. Тасымалдаушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігі жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдау үшін пайдаланылатын көлік құралының әрбір бірлігі бойынша сақтандыруға жатады.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

- 2.1. Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру объектісі тасымалдаушының Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген зиянды өтеу міндетіне байланысты мүлдіктік мүддесі болып табылады.

3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ

- 3.1. Тасымалдаушының жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың өміріне, денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген зиянды өтеу жөніндегі азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі сақтандыру жағдайы деп танылады.

4. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫ

- 4.1. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында сақтандырушының бір сақтандыру жағдайы бойынша жауапкершілігінің шекті көлемі (сақтандыру сомасы) бөлек көрсетілуге және мынадай мөлшерден кем болмауға тиіс (айлық есептік көрсеткіштерде):
 - 4.1.1. әрбір жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін:
 - 4.1.1.1. қаза табу – 5 000;
 - 4.1.2. мүгедектікті белгілеу:
 - 4.1.2.1. I топ-5 000;
 - 4.1.2.2. II топ-3 500;
 - 4.1.2.3. III топ-2 500;
 - 4.1.2.4. мүгедек бала-5 000;
 - 4.1.3. мүгедектік белгіленбей мертігу, жарақат алу немесе денсаулықтың өзге де зақымдануы-амбулаториялық және (немесе) стационарлық емдеуге арналған нақты шығыстар мөлшерінде, бірақ 200-ден аспайтын мөлшерде;
 - 4.1.4. әрбір жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян үшін-келтірілген зиян мөлшерінде, бірақ 250-ден аспайтын мөлшерде;

5. ФРАНШИЗА

- 5.1. Сақтандыру шарты бойынша шегерім бір сақтандыру жағдайы бойынша және әрбір жәбірленуші бойынша АЕК-тің бес еселенген мөлшерін құрайды.
- 5.2. Келтірілген зиян мөлшері франшизаның белгіленген мөлшерінен асатын жағдайларда сақтандыру төлемі толық мөлшерде жүзеге асырылады.
- 5.3. Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі франшизаны қолданбай жүзеге асырылады.

6. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ

- 6.1. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыруды жүзеге асыру кезінде көлік құралының бірлігіне (АЕК-те) жылдық сақтандыру сыйлықақыларының мынадай мөлшері белгіленеді:

№ р / с	Көлік құралының атауы	Жылдық сақтандыру сыйлықақысының мөлшері
6.1.1	КӨЛІКТІК:	
6.1.1.1.	жеңіл автомобильдер, автобустар, шағын автобустар:	
	4 жолаушы орнын қоса алғанда	3

	4-тен 7 жолаушы орнын қоса алғанда	5
	7-ден 16 жолаушы орнын қоса алғанда	11,5
	16-дан 30-ға дейін жолаушылар орындарын қоса алғанда	16
	30-дан астам жолаушылар орны	23
6.1.1.2.	трамвайлар, троллейбустар	7
6.1.2	ӘУЕЛІК:	
6.1.2.1.	ұшақтар:	
	50 жолаушы орынға дейін	400
	50-ден 120-ға дейін жолаушылар орны	990
	120-дан 200-ге дейін жолаушылар орны	2 180
	200-дан астам жолаушылар орны	3 820
6.1.2.2.	тікұшақтар	135
6.1.2.3.	озық әуе мобильділігіне жіберілген әуе кемелері	135
6.1.3	ТЕҢІЗДІК:	
	50 жолаушы орынға дейін	50
	50-ден 100-ге дейін жолаушылар орны	100
	100-ден 150-ге дейін жолаушылар орны	150
	150-ден 300-ге дейін жолаушылар орны	300
	300-дан астам жолаушылар орны	530
6.1.4	ІШКІ СУ:	
	50 жолаушы орынға дейін	17,5
	50-ден 100-ге дейін жолаушылар орны	35
	100-ден 150-ге дейін жолаушылар орны	50
	150-ден 300-ге дейін жолаушылар орны	90
	300-дан астам жолаушылар орны	160

6.2. Темір жол тасымалдарын жүзеге асыратын тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, сақтандыру Шартының қолданылу кезеңі ішінде Қазақстан Республикасының аумағы бойынша тасымалдаушы алған (алуға жататын) жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдау жөніндегі іске асырылатын қызметтер сомасының 0,2 пайызын құрайды, және ол бір айда алынған (алуға жататын) табыстан ай сайынғы салым ретінде төленеді.

6.3. **Сақтандыру сыйлықақыларының мөлшерін ұлғайту:**

6.3.1. Теміржол тасымалдарын жүзеге асыратын тасымалдаушыға қатысты сақтандыру шартын жасасу кезінде Ережелердің 6.2-тармағында көзделген сақтандыру сыйлықақысының мөлшері. Сақтандырушы өзі жүргізген сақтандыру тәуекелін бағалау нәтижелері бойынша, бірақ сақтандыру шартының қолданылу кезеңі ішінде Қазақстан Республикасының аумағы бойынша жолаушылар мен олардың мүлкін тасымалдаудан алынған (алынуға жататын) табыс сомасының 0,5 пайызынан аспайтын мөлшерге дейін ұлғайта алады.

6.3.2. Теміржол тасымалдарынан басқа жолаушылар тасымалдарының өзге түрлерін жүзеге асыратын тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу кезінде Ережелердің 6.1-тармағында көзделген сақтандыру сыйлықақысының мөлшері, сақтандырушы өзі жүргізген сақтандыру тәуекелін бағалау нәтижелері бойынша, бірақ 2 еседен артық емес мөлшерде ұлғайтуы мүмкін.

6.3.3. Теміржол тасымалдарынан басқа жолаушылар тасымалдарының өзге түрлерін жүзеге асыратын тасымалдаушыға қатысты сақтандыру шартын жасасу кезінде Ережелердің 6.2-тармағында көзделген сақтандыру сыйлықақысының мөлшері. Сақтандырушы өзі жүргізген сақтандыру тәуекелін бағалау нәтижелері бойынша ұлғайтуы мүмкін, бірақ елу пайыздан аспайды.

6.4. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандырушының кассасына қолма-қол ақшамен не сақтандырушының банктік шотына ақша аудару арқылы төленеді.

6.5. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушыға Сақтандырушымен келісім бойынша сақтандыру сыйлықақысын бөліп төлеу мүмкіндігі берілуі мүмкін. Сақтандыру

жарналарының мөлшері және оларды төлеу мерзімі сақтандыру Шартымен айқындалады.

- 6.6. Егер сақтандыру Шартында өзгеше көзделмесе, Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын/бірінші сақтандыру жарнасын төлеу міндеті Тараптардың уәкілетті өкілдері сақтандыру шартына қол қойған күннен бастап туындайды.
- 6.7. Кезекті сақтандыру жарнасы уақтылы төленбеген кезде Сақтанушы Сақтандырушыға Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

7. САҚТАНДЫРУ АУМАҒЫ

- 7.1. Егер Қазақстан Республикасы жасасқан халықаралық шартта өзгеше көзделмесе, сақтандыру шартының қолданылуы Қазақстан Республикасының аумағымен шектеледі.

8. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАСУ ТӘРТІБІ

- 8.1. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында жасалатын сақтандыру Шарты негізінде жүзеге асырылады.
- 8.2. Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушы Сақтанушыға тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру Шартын жасасудан бас тартуға құқылы емес.
- 8.3. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру Шарты Сақтандырушының сақтандыру полисін электрондық нысанда ресімдеуі арқылы жасалады. Сақтанушының өтініші сақтандыру шартын жасасу үшін негіз болып табылады.
- 8.4. Сақтанушының қалауы бойынша тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру Шарты Сақтандырушыға жүгіну не Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында цифрлық ресурстармен алмасу жолымен жасалуы мүмкін.
- 8.5. Сақтандыру шарты бойынша Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеуге міндеттенеді, ал Сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде Қазақстан Республикасының қағидалары мен заңнамасында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.
- 8.6. Сақтандыру шартында көрсетілуге тиіс талаптардың толық еместігі үшін Сақтандырушы жауап береді. Сақтандыру шарты бойынша дау туындаған жағдайда оның жекелеген талаптарының толық болмауына байланысты дау сақтанушының пайдасына шешіледі.
- 8.7. Сақтандыру шартына енгізілген барлық өзгерістер мен толықтырулар оларды жазбаша ресімдеген және Тараптардың уәкілетті өкілдері қол қойған жағдайда заңды күшіне ие болады.

9. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ

- 9.1. Сақтандыру шарты Ережелерге сәйкес жәбірленуші деп танылған барлық адамдарға қатысты қолданылады.
- 9.2. Сақтандыру Шарты ол күшіне енген күннен бастап он екі ай мерзімге жасалады. Егер тасымалдаушының жолаушыларды және олардың мүлкін тасымалдауды жүзеге асыру құқығы он екі айдан аз кезең ішінде аяқталса, онда сақтандыру Шарты тек осы кезеңге ғана жасалады.
- 9.3. Сақтандыру төлемдеріне кепілдік беру жүйесіне қатысушы-мәжбүрлеп таратылатын сақтандыру ұйымының кредиторларымен (сақтанушыларымен) тасымалдаушының жолаушылар алдындағы жауапкершілігін он екі айдан аз мерзімге міндетті сақтандыру шартын жасасуға жол беріледі.
- 9.4. Он екі айдан аз мерзімге сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтандыру сыйлықақыларының мынадай мөлшері белгіленеді:

№ р/ с	Сақтандыру мерзімі	Сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (жылдық сақтандыру сыйлықақысынан пайызбен)
1	1 айға дейін қоса алғанда	20
2	1 айдан 2 айға дейін қоса алғанда	30
3	2 айдан 3 айға дейін қоса алғанда	40
4	3 айдан 4 айға дейін қоса алғанда	50
5	4 айдан 5 айға дейін қоса алғанда	60
6	5 айдан 6 айға дейін қоса алғанда	70

7	6 айдан 7 айға дейін қоса алғанда	75
8	7 айдан 8 айға дейін қоса алғанда	80
9	8 айдан 9 айға дейін қоса алғанда	85
10	9 айдан 10 айға дейін қоса алғанда	90
11	10 айдан 11 айға дейін қоса алғанда	95
12	11 айдан астам	100

- 9.5. 9.2-тармақтың әрекеті, теміржол тасымалдарын жүзеге асыратын тасымалдаушы жасаған сақтандыру шартына қолданылмайды.
- 9.6. Сақтандыру шарты Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады, ал егер сақтандыру шартының талаптарында өзгеше көзделмесе, оны бөліп төлеген жағдайда- бірінші сақтандыру жарнасы салынған күні.
- 9.7. Сақтандыру шарты сақтандырудың барлық мерзімі ішінде қолданылады және бірінші туындаған сақтандыру жағдайы бойынша өзінің қолданылуын тоқтатпайды.

10. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ, ЖӘБІРЛЕНУШІНІҢ

10.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) құқығы:

- 10.1.1. Сақтандырушыдан тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын, сақтандыру шарты бойынша өзінің құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап ету;
- 10.1.2. сақтандыру полисі жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алу;
- 10.1.3. жәбірленушінің денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;
- 10.1.4. келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы (оның ішінде сақтандырушының интернет - ресурсы арқылы) немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеумен танысу;
- 10.1.5. Ережелердің 17-бөлімде көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандырушыға, немесе тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгіну;
- 10.1.6. тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату (бұл құқық сақтанушыға ғана қолданылады);
- 10.1.7. өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттар Қазақстан Республикасының "Сақтандыру қызмету туралы" Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі, өзге де оқшауланған құрылымдық бөлімшесі, интернет-ресурсы арқылы) жіберу;
- 10.1.8. Ережеде көзделген жағдайларда сақтандыру төлемін алу;
- 10.1.9. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін басқа да іс-әрекеттер жасау.

10.2. Сақтандырушының құқығы:

- 10.2.1. сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушыдан Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру Шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді, оның ішінде тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандырудың алдыңғы шарттары, сақтандыру жағдайлары және сақтандыру төлемдері туралы ақпаратты ұсынуды талап ету;
- 10.2.2. тиісті мемлекеттік органдар мен ұйымдардан олардың құзыретіне қарай сақтандыру жағдайының басталу фактісін және жәбірленушіге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжаттарды сұрату;
- 10.2.3. көлік оқиғасының себептері мен өзге де мән-жайларын анықтау үшін жәбірленушінің бүлінген (жойылған) мүлкіне бағалау жүргізу;
- 10.2.4. жәбірленушінің денсаулығына және/немесе мүлкіне келтірілген зиянның мөлшерін бағалау және сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;
- 10.2.5. Ережелердің 15-бабында көзделген жағдайларда зиян келтіруге жауапты адамға кері талап қою құқығын беру;
- 10.2.6. Ережелердің 14-бабында көзделген негіздер бойынша сақтандыру төлемін толық немесе ішінара жүзеге асырудан бас тарту;

- 10.2.7. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін басқа да іс-әрекеттер жасау.
- 10.3. **Жәбірленушінің құқығы:**
- 10.3.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) жолаушылар мен олардың мүлкін тасымалдауды жүзеге асыруы нәтижесінде болған сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлау;
- 10.3.2. Сақтанушының (сақтандырылушының) орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауды жүргізу және оларды Сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру шартын жасасқан сақтандырушыға ұсыну;
- 10.3.3. денсаулыққа және/немесе мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалану;
- 10.3.4. келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеумен танысу;
- 10.3.5. сақтандыру төлемін Ережеде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде алу;
- 10.3.6. тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру Шартынан туындайтын мәселелерді реттеу үшін Ережелердің 17-бөлімінде көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, Сақтандырушыға не сақтандыру омбудсманына немесе сотқа жүгіну;
- 10.3.7. өтініш пен қоса беріліп отырған құжаттарды сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы) жіберу;
- 10.3.8. тасымалдаушыға келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемінің сомасынан асып кетуі мөлшерінде келтірілген зиянды өтеу туралы талап қою.
- 10.4. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген жағдайларда жәбірленушінің құқықтары Ережелердің 10.3-тармағында белгіленген, пайда алушы ретінде әрекет ететін басқа адамдарға ауысады.
- 10.5. **Сақтанушы (сақтандырылған) міндетті:**
- 10.5.1. сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтандырушыға Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру Шартына енгізу үшін қажетті мәліметтерді ұсыну;
- 10.5.2. сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімде сақтандыру сыйлықақыларын төлеу;
- 10.5.3. дереу, бірақ үш жұмыс күнінен кешіктірмей, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы белгілі болғандай, бұл туралы Сақтандырушыға қолжетімді тәсілмен (ауызша, жазбаша) хабарлау. Ауызша нысандағы хабарлама кейіннен (жетпіс екі сағат ішінде) жазбаша расталуға тиіс. Сақтанушы мен Сақтандырылушы бір тұлға болып табылмайтын жағдайларда Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарлау жөніндегі міндет Сақтандырылушыға жүктеледі. Егер Сақтанушы (Сақтандырылушы) дәлелді себептермен аталған әрекеттерді орындау мүмкіндігіне ие болмаса, ол оны құжатпен растауы керек.
- 10.6. **Сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы (Сақтандырылушы) міндетті:**
- 10.6.1. ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін, соның ішінде мүлікті құтқару және зардап шеккен адамдарға көмек көрсету үшін ақылға қонымды және қол жетімді шараларды қабылдауға;
- 10.6.2. сақтандыру жағдайы және зардап шеккен адамдар туралы тиісті органдарға олардың құзыретіне қарай (жол жүрісі қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі уәкілетті органның бөлімшелері, мемлекеттік өртке қарсы қызмет органдары, жедел медициналық көмек қызметі, авариялық қызметтер) хабарлауға;
- 10.6.3. көліктегі сақтандыру жағдайы туралы акт жасауға;
- 10.6.4. сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға кері талап қою құқығын Сақтандырушыға көшуді қамтамасыз етуге;
- 10.6.5. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға.
- 10.7. Ережелердің 10.6.1, 10.6.2 және 10.6.5. тармақшаларында көрсетілген Сақтанушының міндеттері сақтандыру жағдайы басталған кезде көлік құралын тікелей басқарған адамға жүктеледі.

10.8. Сақтандырушы міндетті:

- 10.8.1. сақтанушыны (сақтандырылушыны) тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарымен, оның ішінде тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын Тараптардың құқықтары мен міндеттерімен таныстыруға;
- 10.8.2. тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу кезінде сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру полисін ресімдеуге;
- 10.8.3. тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты бойынша сақтандыру қорғанысының қолданылу кезеңінде басталған сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) туралы хабарлау кезінде оны дереу тіркеп, осы сақтандыру жағдайы (сақтандыру жағдайы ретінде қаралатын оқиға) бойынша мәліметтерді уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілерге сәйкес дерекқорды қалыптастыру және жүргізу жөніндегі ұйымға ұсынуға;
- 10.8.4. сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушының өтеуге жататын зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған жағдайда, оларды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлауға;
- 10.8.5. сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламаны алған сәттен бастап жеті жұмыс күні ішінде сақтанушының немесе оның өкілінің өтініші бойынша келтірілген зиянның мөлшерін бағалауды жүргізу, сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеуді көрсете отырып, сақтандыру актісін жасау және оны Пайда алушыға танысуға ұсынуға;
- 10.8.6. сақтандыру жағдайы басталған кезде Ережелерде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;
- 10.8.7. сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) өтініш алған кезде сақтанушының (жәбірленушінің, пайда алушының) талаптарын қарау және бес жұмыс күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауап беруге;
- 10.8.8. сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) сақтандыру омбудсманына жіберілетін өтінішті алған кезде осы өтінішті, сондай-ақ оған қоса берілетін құжаттарды сақтандыру омбудсманына алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қайта жолдауға;
- 10.8.9. сақтанушыға (сақтандырылушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды болғызбау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын өтеуге;
- 10.8.10. сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
- 10.8.11. Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген өзге де әрекеттерді жасауға.
- 10.9. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартында сақтанушының (сақтандырылушының) Қазақстан Республикасының заңдарына қайшы келмейтін басқа да құқықтары көзделуі мүмкін.

11. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН МЕРЗІМІНЕН БҰРЫН ТОҚТАТУ

- 11.1. Сақтандыру шарты Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде белгіленген жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылған болып есептеледі.
- 11.2. Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын тоқтату үшін сақтанушы (Сақтанушы қайтыс болған жағдайда – оның мұрагері (мұрагерлері) сақтандырушыға жазбаша өтініш береді.
- 11.3. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған және сол сақтандырушымен тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандырудың жаңа шарты жасалған кезде Сақтандырушының сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін мынадай мөлшерде ұстап қалуға құқығы бар:

ССМ = ТСС * n/N, мұнда:

ССМ-сақтандырушы ұстайтын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);

ТСС-тасымалдаушының міндетті сақтандыру шарты бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (теңгемен);

n-тасымалдаушының міндетті сақтандыру шарты күшіне енген күннен бастап ол мерзімінен бұрын тоқтатылған күнге дейін (күндермен), өтініш берілген күнді қоса алғанда өткен мерзім;

Н-тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасу мерзімі (күндермен)

- 11.4. Ережелердің 11.3-тармақта көзделген шарт сақталмаған жағдайда, сақтандырушының тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін мынадай мөлшерде ұстап қалуға құқығы бар:

№ р/с	Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарты күшіне енген сәттен бастап ол мерзімінен бұрын тоқтатылған сәтке дейін өткен мерзім	Сақтандырушы ұстайтын сақтандыру сыйлықақысының мөлшері (жылдық сақтандыру сыйлықақысының пайызымен)
1	2	3
1	1 айға дейін қоса алғанда	20
2	1 айдан 2 айға дейін қоса алғанда	30
3	2 айдан 3 айға дейін қоса алғанда	40
4	3 айдан 4 айға дейін қоса алғанда	50
5	4 айдан 5 айға дейін қоса алғанда	60
6	5 айдан 6 айға дейін қоса алғанда	70
7	6 айдан 7 айға дейін қоса алғанда	75
8	7 айдан 8 айға дейін қоса алғанда	80
9	8 айдан 9 айға дейін қоса алғанда	85
10	9 айдан 10 айға дейін қоса алғанда	90
11	10 айдан 11 айға дейін қоса алғанда	95
12	11 айдан астам	100

12. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ШЫҒЫН МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ

- 12.1. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты сақтанушы (сақтандырылған) немесе пайда алушы болып табылатын өзге тұлға жазбаша нысанда, оның ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды қоса бере отырып, уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес сақтандырушының интернет-ресурсы арқылы ұсынады.
- 12.2. Сақтандырушының талабы бойынша өтініш беруші сақтандырушының қолы жететін мемлекеттік органдардың деректер базаларында және (немесе) цифрлық жүйелерінде электрондық нысанда бар құжаттарды қоспағанда, сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттардың түпнұсқаларын сақтандырушыға ұсынуға міндетті.
- 12.3. Сақтандыру төлемі туралы өтінішке мынадай құжаттар қоса беріледі:
- 12.3.1. сақтандыру жағдайының басталу фактісін және жәбірленушіге келтірілген зиянның мөлшерін растайтын құжат;
- 12.3.2. тасымалдаушы жасаған көліктегі сақтандыру жағдайы туралы акт, онда мынадай мәліметтер болуға тиіс:
- 12.3.2.1. жәбірленушінің Тегі, Аты, Әкесінің аты;
- 12.3.2.2. көлік түрі;
- 12.3.2.3. рейс нөмірі, пойыз нөмірі, кеме атауы және т. б.;
- 12.3.2.4. жүру бағыты;
- 12.3.2.5. сақтандыру жағдайының басталу орны, күні және уақыты;
- 12.3.2.6. Жәбірленушіде бар жол жүру билетінің сериясы мен нөмірі;
- 12.3.2.7. жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянның сипаттамасы;
- 12.3.2.8. жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиянның сипаттамасы;
- 12.3.2.9. сақтандыру жағдайының жағдайларының қысқаша сипаттамасы;
- 12.3.2.10. тергеп - тексеруді жүзеге асыратын құзыретті органның атауы;

- 12.3.2.11. жәбірленуші жіберілген медициналық мекеменің атауы және орналасқан жері;
 - 12.3.2.12. көлік ұйымы не көлік құралы басшысының тегі, аты, әкесінің аты және қолы;
 - 12.3.2.13. тексеруді жүзеге асыратын құзыретті орган өкілінің тегі, аты, әкесінің аты және қолы;
 - 12.3.2.14. жеке кәсіпкерлік субъектілерін қоспағанда, тасымалдаушының мөрі.
- 12.3.3. жол жүру билеті немесе оны алмастыратын құжат (билеттерді сату түбіртегі немесе тасымалдаушы куәландырған билет түбіртегінің көшірмесі) - жолаушыға билет берілген жағдайда немесе Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен ресімделген куәлік айғақтары;
- 12.3.4. еңбекке уақытша жарамсыздық мерзімі туралы Денсаулық сақтау ұйымдарының анықтамасының немесе жәбірленушінің мүгедектігін белгілеу туралы мамандандырылған мекемелердің анықтамасының көшірмесі-ол анықталған жағдайда;
- 12.3.5. жәбірленушінің қайтыс болғаны туралы куәліктің немесе хабарламаның көшірмесі және пайда алушының зиянды өтетуге құқығын растайтын құжат (көшірме) - жәбірленуші қайтыс болған жағдайда;
- 12.3.6. жәбірленушінің жоғалған, жетіспейтін немесе бүлінген (бүлінген) мүлігінің тізбесі - мүлікке зиян келтірілген жағдайда;
- 12.3.7. сақтандыру жағдайы басталған кезде шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында Сақтанушының (сақтандырылушының) шеккен шығыстарын растайтын құжаттар - олар болған кезде.
- 12.4. Сақтандырушының сақтанушыдан (Сақтандырылушыдан) не жәбірленушіден қосымша басқа құжаттарды талап етуіне жол берілмейді.
- 12.5. Құжаттарды қабылдаған Сақтандырушы өтініш берушіге ұсынылған құжаттардың толық тізбесін және олардың қабылданған күнін көрсете отырып анықтама беруге міндетті. Сақтанушы (сақтандырылушы, пайда алушы) сақтандыру төлемі туралы талапты электрондық нысанда жіберген жағдайда сақтандырушы оған осы анықтаманы электрондық нысанда ұсына алады.

13.	САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ
13.1.	Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Ережелерде көзделген барлық қажетті құжаттарды алған күннен бастап 7 (жеті) жұмыс күні ішінде жүргізеді.
13.2.	Қаза табуға немесе мүгедектік белгілеуге әкеп соққан жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі Ережелердің 4.1-тармағында белгіленген Сақтандырушының жауапкершілігінің шекті көлемі мөлшерінде жүзеге асырылады. Тасымалдау кезеңінде жолаушының өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі тасымалдаушының кінәсіне қарамастан өтелуге тиіс.
13.3.	Сақтандыру төлемінің мөлшерін есептеу үшін сақтандыру төлемінің күніне Қазақстан Республикасының заңнамалық актісіне сәйкес белгіленген АЕК пайдаланылады.
13.4.	Жәбірленушінің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиян үшін сақтандыру төлемі оған (залалды өтеуге құқығы бар адамдарға) басқа сақтандыру шарттары бойынша тиесілі сомаларға қарамастан жүзеге асырылады.
13.5.	Сақтандыру төлемін жүзеге асыру кезінде сақтандырушы пайда алушыдан оның сақтандырушыға талап қою құқығын шектейтін шарттарды қабылдауды талап етуге құқылы емес.
13.6.	Жәбірленуші қайтыс болған жағдайда, жәбірленушіні жерлеуді жүзеге асырған адамға сақтандырушы жерлеуге арналған шығыстарды жүз айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде өтейді.
13.7.	Жәбірленушінің мүлкіне келтірілген зиян тасымалдаушы тасымалдауға (жүкке) қабылдаған және/немесе жолаушының жанындағы жолаушының мүлкін тасымалдау кезінде жоғалған, жетіспейтін немесе зақымданған (бүлінген) құнын қамтиды.
13.8.	Тасымалдаушының кінәсінен болған багаждың және/немесе жолаушы кезінде (үстінде) болған заттардың жоғалуы, жетіспеуі және/немесе зақымдануы (бүлінуі) кезінде келтірілген зиянның мөлшері былайша айқындалады:
13.8.1.	жүк жоғалған немесе жетіспеген жағдайда, сондай-ақ жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар-жоғалған немесе жетіспейтін багаждың құны мөлшерінде және / немесе жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар;

- 13.8.2. жүк зақымданған (бүлінген) жағдайда, сондай - ақ жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар-олардың құны төмендеген сома мөлшерінде, ал бүлінген жүкті қалпына келтіру мүмкін болмаған кезде, сондай-ақ жолаушының жанында (үстінде) тұрған заттар-олардың құны мөлшерінде;
- 13.8.3. тасымалдауға тапсырылған багаж оның құндылығын жариялай отырып жоғалған жағдайда - багаждың жарияланған құны мөлшерінде.
- 13.9. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ жолаушыларды тасымалдау кезінде олардың мүлкіне келтірген зиянының мөлшерін дәлелдеу сақтанушыға (сақтандырылушыға) жүктеледі.
- 13.10. Сақтандыру жағдайының туындауы нәтижесінде келтірілген зиянның мөлшерін сақтанушының немесе оның өкілінің жазбаша өтініші бойынша сақтандырушы айқындайды.
- 13.11. Егер сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламаны алғаннан кейін жеті жұмыс күні ішінде жоғалған, жетіспейтін немесе бүлінген (бүлінген) мүлікті қажетті қарап-тексеруді және сақтандыру актісін жасай отырып, мүлікке келтірілген зиян мөлшерін бағалауды жүргізбесе, онда сақтанушы (сақтандырылған) не жәбірленуші тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалануға және қалпына келтіруді (кәдеге жаратуға) бастауға құқылы. Бұл ретте, егер сақтандырушы бүлінген (жойылған) мүлікті уақтылы бағалау мүмкін еместігі дәлелді себептерге (осы мүлік иесінің қайтыс болуына, ауруына) не сақтанушының (сақтандырылушының) немесе жәбірленушінің мүлікті бағалау үшін беруден жалтаруына байланысты кінәсінің болуына байланысты екенін дәлелдемесе, мүлікке келтірілген зиян мөлшерін бағалау нәтижелеріне дау айтуға құқылы емес.
- 13.12. Сақтандырушы немесе тәуелсіз сарапшы жүргізген мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен келіспеген жағдайда, Сақтанушы (сақтандырылған) немесе жәбірленуші зиянның мөлшерін бағалау үшін басқа тәуелсіз сарапшыға жүгінуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушы (сақтандырылушы) немесе жәбірленуші шеккен шығындарды, егер сақтандырушы деп танылса немесе сот жүргізілген бағалаудың негізділігі мен объективтілігін белгілесе, сақтандыру төлемін жүзеге асыруға қарамастан, сақтандырушы өтеуге тиіс.
- 13.13. Сақтанушының (сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстарын, егер тиісті шаралар сәтсіз болса да, сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін осындай шығыстар қажет болса немесе жүргізілсе, сақтандырушы өтеуге тиіс. Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, бұл ретте сақтандыру төлемі мен шығыстардың өтемақысының жалпы сомасы сақтандыру шартында белгіленген сақтандыру сомасынан аспауға тиіс. Егер шығыстар Сақтанушының Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаса, олар сақтандыру сомасына қарамастан толық мөлшерде өтеледі. Аталған шығыстарды сақтандырушы оларды тікелей шеккен тұлғаға өтейді.
- 13.14. Пайда алушы жәбірленуші (ол қайтыс болған жағдайда, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жәбірленушінің қайтыс болуына байланысты зиянды өтетуге құқығы бар адам), сондай-ақ Сақтанушы (сақтандырылушы) немесе жәбірленушіге (залалды өтетуге құқығы бар адамға) келтірілген зиянды Ережелерде белгіленген сақтандырушының жауапкершілік көлемі шегінде өтеген және сақтандырушының жауапкершілік көлемі шегінде сақтандыру төлеміне құқығын алған тұлға болып табылады.
- 13.15. Жәбірленушінің жазбаша ресімделген өтініші немесе нотариалды куәландырылған сенімхат бойынша сақтандыру төлемі оған денсаулығын және/немесе мүлкін қалпына келтіру бойынша қызметтер көрсеткен (көрсететін) адамға тікелей жүзеге асырылуы мүмкін.
- 13.16. Келтірілген зиянды толық өтеу үшін сақтандыру сомасы жеткіліксіз болған кезде сақтанушы жәбірленушіге сақтандыру сомасы мен зиянның нақты мөлшері арасындағы айырманы өтейді.
- 13.17. Сақтандыру төлемінің мөлшерін пайда алушы даулаған жағдайларда сақтандырушы Ережелердің 13.1-тармағында белгіленген мерзім ішінде аталған тұлғалардың ешқайсысы дауламайтын бөлігінде сақтандыру төлемін дереу жүзеге асыруға міндетті. Егер сот шешімді дереу орындауға жүгінбесе, сақтандыру төлемінің даулы бөлігін сақтандырушы бітімгершілік келісім жасалған және оны сот бекіткен күннен бастап не осы дау бойынша сот шешімі заңды күшіне енген күннен бастап үш жұмыс күні ішінде төлеуге тиіс.
- 13.18. Егер сақтандыру жағдайының басталуына әкеп соққан оқиғаның нәтижесінде жәбірленушінің денсаулығы нашарласа (мүгедектік не жоғары топ мүгедектік белгіленсе) немесе қайтыс болса,

Сақтандырушы Жәбірленушіден (Пайда алушыдан) түскен өтініштің және тиісті құжаттардың негізінде сақтандыру төлемінің сомасын Қазақстан Республикасының заңнамасы мен Ережелерде белгіленген тәртіппен және мөлшерде қайта есептеуге міндетті. Бұл ретте сақтандыру төлемінің сомасын қайта есептеу кезінде бұрын төленген сомалар есепке алынады.

- 13.19. Сақтандыру төлемі уақтылы жүзеге асырылмаған кезде Сақтандырушы пайда алушыға Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабында белгіленген тәртіппен және мөлшерде тұрақсыздық айыбын төлеуге міндетті.

14. САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ

- 14.1. Егер сақтандыру жағдайы төменгілер салдарынан болған болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:
- 14.1.1. ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті ластанудың әсері;
- 14.1.2. соғыс қимылдары;
- 14.1.3. азаматтық соғыс, әр түрлі халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер;
- 14.2. Егер сақтандыру жағдайы келесілер салдарынан болған болса, Сақтандырушы сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:
- 14.2.1. қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
- 14.2.2. Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен, сақтандыру жағдайына себеп-салдарлық байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылық деп танылған пайда алушының іс-әрекеттері.
- 14.3. Сонымен қатар Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуы үшін келесілер негіз болуы мүмкін:
- 14.4. сақтанушының, сақтандырылушының, пайда алушының залал келтіргені үшін кінәлі адамнан залалдың тиісті өтемін алуы;
- 14.4.1. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау немесе уақтылы хабарламау. Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақтылы хабарламау немесе хабарламау, егер ол дәлелді себептерге байланысты болса және сақтандыру жағдайының басталу, жәбірленушінің өміріне немесе денсаулығына зиян келтіру фактісін растайтын тиісті құжаттар және сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін тікелей болған жай-күйін бағалау үшін мүлік ұсынылса, сақтандыру төлемінен бас тарту үшін негіз бола алмайды;
- 14.4.2. жәбірленушінің мүлкіне ақша, бағалы қағаздар, алтын, күмістен жасалған бұйымдар, зергерлік бұйымдар, зергерлік бұйымдар, өнер туындылары немесе басқа да құндылықтар түрінде зиян келтіру.
- 14.5. Жәбірленушінің тауарларды жеткізу немесе жұмыстар жүргізу (қызметтер көрсету) мерзімдерін, келісімшарттар (шарттар) бойынша өзге де міндеттемелерін бұзуына байланысты мүліктің тауарлық құнын жоғалтуды, жоғалтуды (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы және т.б.) қоса алғанда, жәбірленушінің моральдық зиянын, жоғалған пайдасын сақтандыру өтемейді.
- 14.6. Сақтандырушының Қазақстан Республикасының ережелерінде және заңнамасында көзделмеген негіздер бойынша сақтандыру төлемінен бас тартуға құқығы жоқ.
- 14.7. Сақтандыру төлемінен бас тарту үшін негіздер болған кезде сақтандырушы өтінішті және барлық құжаттарды алған күннен бастап жеті жұмыс күні ішінде жазбаша нысанда сақтандыру төлемі туралы талапты мәлімдеген адамға бас тарту себептерін дәлелді негіздеумен және сақтанушының (сақтандырылушының, пайда алушының) өтініш жасау құқығы туралы хабарламамен бірге сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тарту туралы Қазақстан Республикасы заңнамасының ерекшеліктерін ескере отырып, келіспеушіліктерді реттеу үшін сақтандыру омбудсманына тиісті шешім жіберуге міндетті.
- 14.8. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жасаудан бас тартуына Сақтанушы/Пайда алушы сотқа шағымдана алады.

15. ЗИЯН КЕЛТІРГЕН АДАМҒА КЕРІ ТАЛАП ҚОЮ ҚҰҚЫҒЫ

- 15.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушының келесі жағдайларда төленген сома шегінде сақтанушыға (сақтандырылушыға) кері талап қоюға құқығы бар:

- 15.1.1. Сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-қимылдарды қоспағанда, сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттерінің салдарынан туындаса;
- 15.1.2. Сақтанушының (сақтандырылушының) азаматтық-құқықтық жауапкершілігі оның көлік құралын алкогольдік, есірткілік немесе уытқұмарлық масаң күйде басқаруы салдарынан туындаса;
- 15.1.3. көлік құралын басқарған адамның оны басқаруға құқығы болмаған болса;
- 15.1.4. сот талқылауы барысында сақтандыру жағдайы Сақтанушы (Сақтандырылушы) білетін немесе білуге тиіс көлік құралының техникалық ақауларының салдарынан болғандығы анықталса;
- 15.1.5. көлік құралын оның техникалық мақсатына тән емес мақсаттарда пайдаланған болса;
- 15.1.6. Сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру жағдайынан шығынды азайту жөнінде шараларды қасақана қабылдамаған жағдайда.
- 15.2. Егер Ережелердің 15.1-тармақта көрсетілген жағдайларда. Келтірілген зиянның кінәсі көлік құралын оның иесімен еңбек қатынастарына байланысты немесе оның иесінің қатысуымен мәміленің жазбаша нысанын ресімдемей пайдаланатын адам болып табылады, онда Сақтандырушының осы көлік құралының иесіне кері талап қоюға құқығы бар.
- 15.3. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға ол төлеген сома шегінде сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру нәтижесінде Сақтандырушының өтеген шығындары үшін жауапты тұлғаға кері талап қою құқығы өтеді.

16. **ФОРС-МАЖОР**

- 16.1. Сақтандыру шарты бойынша міндеттемелерді орындамаған немесе тиісінше орындамаған тарап, егер тиісті орындау еңсерілмейтін күштің, яғни осы жағдайлар кезінде төтенше және алдын алуға болмайтын мән-жайлардың салдарынан мүмкін еместігін дәлелдесе, мүлдіктік жауаптылықта болмайды.
- 16.2. Форс-мажорлық жағдайларға мыналар жатады, бірақ олармен шектелмейді: су тасқыны, өрт, жер сілкінісі және басқа да табиғи апаттар, кез келген сипаттағы соғыстар немесе соғыс әрекеттері, блокадалар, мемлекеттік органдардың тыйымдары.
- 16.3. Форс-мажорлық мән-жайлардың әсерін сезінетін Тарап осындай мән-жайлардың басталғаны туралы екінші тарапқа 3 (үш) жұмыс күні ішінде хабарлауға міндетті.
- 16.4. Форс-мажорлық мән-жайлардың қолданылуы құзыретті органдардың тиісті құжаттарымен расталуы тиіс.

17. **ДАУЛАРДЫ ШЕШУ**

- 17.1. Тасымалдаушының жолаушылар алдындағы азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру бойынша дауларды реттеу ерекшеліктері:
- 17.1.1. Тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дау болған кезде сақтанушы (жәбірленуші, пайда алушы) құқылы: талаптарды көрсете отырып және оның талаптарын растайтын құжаттарды қоса бере отырып, сақтандырушыға (оның ішінде сақтандырушының филиалы, өкілдігі, интернет-ресурстары арқылы) жазбаша өтініш жіберуге не өтінішті сақтандыру омбудсманына (тікелей сақтандыру омбудсманына, оның ішінде оның интернет-ресурсы арқылы не сақтандырушы арқылы, оның ішінде оның филиалы, өкілдігі арқылы) жіберуге немесе "сақтандыру қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген ерекшеліктерді ескере отырып, тасымалдаушының жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартынан туындайтын дауларды реттеу үшін сотқа жіберуге.
- 17.1.2. Сақтандырушы сақтанушыдан (жәбірленушіден, пайда алушыдан) өтініш алған кезде бес жұмыс күні ішінде дауды одан әрі реттеу тәртібін көрсете отырып, жазбаша жауапты қарайды және ұсынады.
- 17.1.3. Сақтанушы (жәбірленуші, пайда алушы) сақтандыру омбудсманына жүгінген жағдайда сақтандырушы сақтанушының, жәбірленушінің (пайда алушының), сақтандыру омбудсманының сұрау салуы бойынша сұрау салуды алған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде дауды қарауға және шешуге қатысты құжаттарды ұсынуға міндетті.

17.1.4. Осы сақтандыру Ережелерінде айтылмағанның бәрі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі.